

Мал. 8. 3Dмодель гайки.

Таким чином, робота з системами автоматизованого проектування дозволяє учням підвищити пізнавальну активність в процесі виконання об'єктів праці, вдосконалити свої знання з елементів графічної грамотності (побудова креслень, нанесення розмірів на деталь, побудова просторової моделі), засвоїти практичні уміння та навички при створенні виробу, що сприятиме співпраці вчителя і учня у процесі трудового навчання.

Перелік використаної літератури

1. Дятленко С.М. Трудове навчання 5-9 класи : практичний посібник для вчителів/ С.М. Дятленко, І.М. Лешук, О.Ю. Медвідь. – Харків: Видавництво «Ранок», 2017. – 128 с.
2. Азбука КОМПАС-3D - ЗАТ АСКОН 2009.
3. КОМПАС-3D V8. Інструкція користувача. Том 1-3 - ЗАТ АСКОН, 2005.

УДК 37.015.31:502/504

ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ

Улько Анастасія Володимирівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка
м. Полтава

Однією із умов існування суспільства є його екологічно-орієнтований розвиток, при якому зростання добробуту людства не супроводжується руйнуванням навколишнього середовища, не порушує стійкість природних екосистем. Екологічна безпека суспільства тісно пов'язана з рівнем освіченості, культури та вихованості його людей. На міжнародному рівні постала проблема розширення, вдосконалення і модернізації всієї системи екологічної освіти і виховання на принципах неперервності, системності і систематичності; переходу від

споживацького, антропо-центричного підходу до вивчення природи до еко-центричного, усвідомлення цінності природи та своєї відповідальності за стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей. Становлення України в сучасному міжнародному освітньому просторі не можливе без екологізації освіти. У нашій країні прийнята "Концепція екологічної освіти", згідно з якою державна політика в галузі екологічної освіти повинна базуватися на принципах "розповсюдження системи екологічної освіти і виховання на всі верстви населення з урахуванням індивідуальних інтересів, неперервності процесу екологічного навчання в системі освіти". Саме тому проблема формування екологічно компетентної особистості як складової життєвої компетентності стала провідною у сучасній психолого-педагогічній науці. У сучасній науковій психолого-педагогічній літературі накопичено достатньо інформації, що дозволяє аналізувати сутність компетентісно зорієнтованого навчання і поняття "компетентність" і "компетенція". Це інтегроване поняття охоплює не тільки знання, вміння і навички, але і мотиваційні, етичні, соціальні і поведінкові складові, спроможність виконання дій у певній сфері, конкретній соціально-практичній ситуації[1]. Складовою життєвої компетенції будь-якої людини є екологічна компетенція, що проявляється на побутово-соціальному рівні, а для багатьох фахівців вона є важливою складовою їх професійної підготовки.

Тому такою актуальною і гострою є сьогодні проблем формування в молоді екологічної культури, одним із показників якої є шанобливе ставлення до природи. Науковці зазначають, що «проблеми виховання нових поколінь, становлення їх культури мають бути нерозривно пов'язані з формуванням екологічного світогляду та екологічної культури, що ґрунтується на збереженні довкілля, формуванні діалогічного підходу до природи, підпорядкуванні технічного прогресу екологічним вимогам та законам співіснування».

Найголовнішими причинами екологічної кризи є низький рівень екологічної свідомості людей, незнання та ігнорування ними і суспільством законів розвитку природи, безсистемне і споживацьке ставлення до її ресурсів. Тому для вирішення екологічних проблем необхідна підготовка таких фахівців, які б змінили екологічну стратегію і тактику, були здатні проводити відповідну екологічну політику, організовуючи формування екологічної культури громадян України. Інтегративний характер екологічних знань, суперечності, що мають місце в структурі взаємин "людина-природа" зумовлюють необхідність підготовки молоді до розв'язання проблемних екологічних ситуацій поза залежністю їхнього професійного визначення. Тому одним із стратегічних завдань вищої школи є формування екологічної компетентності майбутніх фахівців. Це вимагатиме вдосконалення всіх компонентів педагогічного процесу вищих навчальних закладів, створення умов для забезпечення якісно нового розуміння місця людини у системі "людина-природа-суспільство" з позиції гуманізму й духовності.

Значний внесок у виховання екологічної свідомості шкільної молоді може внести вчитель трудового навчання. Вчитель трудового навчання – це фахівець практик, організатор і вихователь учнівських колективів, від світоглядної позиції якого багато в чому залежить, як і в якому напрямі, з урахуванням яких пріоритетів будуть розгортатися виробничі й життєві процеси в майбутньому. Він формує в учнів ставлення до праці, предметами якої споконвіків були об'єкти природи. А тому в умовах сьогодення саме вчитель трудового навчання покликаний сформувавати в учнів ціннісне і шанобливе, а не суто споживацьке ставлення до природи. При викладанні дисципліни «Трудове навчання» вчитель приділяє увагу на формування соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості в учнів, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь[3].

Учнів 5–6 класів у процесі трудового навчання вчитель орієнтує на розуміння ролі матеріалів природного походження(льон, коноплі, деревина різних порід) як важливого екологічного ресурсу у збереженні довкілля; формування уявлення про сучасні технології виготовлення конструкційних матеріалів; усвідомлення важливості вибору миючих засобів та їх впливу на довкілля.

Учнів 7–9 класів на уроках трудового навчання вчитель орієнтує на усвідомлення важливості безвідходного виробництва; розуміння шкідливого впливу хімічних матеріалів на навколишнє середовище; обґрунтування значення хімічних речовин для збереження природних ресурсів. Наприклад, вивчаючи такі теми як «Технологія вирощування рослин», учні мають бути обізнані про проблеми підтримки родючості ґрунтів, забезпечення нормального кругообігу речовин, вдосконалення традиційних систем сільськогосподарського виробництва. збереження екологічної рівноваги з довкіллям тощо. При вивченні теми «Обробка деревини різанням» варто звертати увагу учнів про екологічні проблеми деревообробної галузі: забруднення повітря та стічних вод підприємств сульфатами, хлоридами, нафтопродуктами, фенолами і т.д.

У юнацтва вчитель трудового навчання приділяє увагу на ставленні до природи. Довкілля більшістю школярами оцінюється з точки зору корисності для людини, сприймається як об'єкт використання для задоволення потреб людини. Таке ставлення до природи укорінюється ще з раннього дитинства, а навчально-виховний процес, де акценти зроблені на технологічних аспектах розвитку суспільства, лише поглиблює проблему. Ситуацію намагаються виправити організацією екологічного виховання під час вивчення природничих дисциплін та позакласних заходах. А тим часом на уроках трудового навчання переважно вивчаються технології використання природних ресурсів для задоволення матеріальних потреб людини.

Аналіз психолого-педагогічних основ формування відповідального, бережливого ставлення до природи у школярів показує, що методи та прийоми навчання й виховання мають бути спрямовані на переведення у внутрішній світогляд особистості соціальних екологічних орієнтирів: знань, умінь, ціннісних характеристик та ідеалів, принципів, правил ставлення цивілізованого суспільства до навколишнього природного середовища[2]. Визначальним для розв'язання екологічних проблем сучасності є виховання такої особистості, яка б мала розвинене екологічне мислення, екологічну свідомість, сформовану екологічну поведінку, була зорієнтована на збереження та збагачення навколишнього середовища.

Мета екологічної підготовки майбутнього вчителя трудового навчання – це виховання його екологічної культури, яка базується на екологічній компетентності та екологічному мисленні. Екологічна культура вчителя трудового навчання передбачає усвідомлення проблем довкілля, знання та розуміння принципів взаємодії людини та навколишнього середовища, розуміння потреби брати участь у вирішенні проблем навколишнього середовища, діяльність і досвід у використанні відповідних знань і умінь у прийнятті рішень щодо проблем навколишнього середовища. Зважаючи на те, що екологічна підготовка майбутнього вчителя має бути інтегрована з його педагогічною та психологічною підготовками, пропонуємо дотримуватись принципу скоригованості форм, методів і прийомів екологічного навчання і виховання. Цей принцип базується на врахуванні тенденцій розвитку екологічної, психологічної та педагогічної наук, соціально-економічної та екологічної ситуації на глобальному, національному та регіональному рівнях. Високий рівень екологічної культури вчителя трудового навчання детермінується визнанням унікальної самоцінності природи незалежно від її утилітарного значення для людини. Завданням учителя трудового навчання є донести до кожного школяра, що кожна людина відповідає за збереження ресурсів планети, і кожен може щось зробити для цього. Однак мало того, щоб учні лише знали про це, необхідно, щоб вони одержали практичні навички із збереження ресурсів планети – води, електроенергії, палива, тепла, їжі тощо. Необхідно сформувані в учнів раціональне ставлення до використання ресурсів, пояснити, що споживати (купувати, використовувати) потрібно стільки, скільки необхідно для життя, а не бездумно.

Таким чином, екологічні проблеми є міждисциплінарними, мають комплексний характер. Тому у педагогічному вищому навчальному закладі має здійснюватись філософська інтеграція різномірних знань, поглядів на природу, людину та суспільство. Це вимагає орієнтування на нові принципи екологічної освіти, зокрема: оцінювання природи з різних позицій: економічних, соціальних, законодавчих і культурно-естетичних. Головним завданням

викладачів вищих навчальних закладів є навчити майбутніх учителів трудового навчання мислити такими категоріями, які б допомогли їм усвідомити свою природну сутність, невіддільність від природи, а звідси – й уміння застосовувати набуті знання для подальшого її збереження і розвитку та екологічного виховання учнів.

Перелік використаної літератури

1. Глуханюк В.М. Сучасні проблеми екологічного виховання студентської молоді у педагогічних ВНЗ / В. М. Глуханюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць / редкол. : І. А. Зязюн (голова) та ін. – Випуск 34. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма “Планер”, 2013. – С. 239-244.
2. Совгіра С.В. Формування екологічного професіоналізму майбутнього вчителя / С. В. Совгіра. – К.: Наук. світ, 2002. – 178 с.
3. Навчальні програми для учнів 5-9 класів «<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>» [Електронний ресурс].

УДК 378.011.3-051:62/64

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Маджара Микола Миколайович

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті розглядається проблема професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання із технічних дисциплін, систематизації навчального матеріалу, взаємодоповнюючого поєднання теоретичних та описово-емпіричних відомостей практичного характеру.

Ключові слова: майбутні вчителі трудового навчання, вивчення технічних дисциплін.

В умовах розбудови української держави, глибоких і динамічних перетворень, що відбуваються в усіх сферах нашого суспільства, відбувається реформування системи вищої освіти. У вищій школі триває процес розроблення та затвердження державних стандартів освіти, впроваджуються новітні технології навчання, підвищується професійна підготовка випускників. Нові вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів ставляться в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Державному стандарті середньої освіти.

Подальший розвиток нашої держави, прискорення науково-технічного прогресу, розвиток сучасних економіко-правових відносин у нашій країні неможливі без підвищення якості освіти громадян України, а особливо старшокласників, учнів професійно-технічної освіти та студентів вищих навчальних закладів як майбутніх фахівців народного господарства.

Проблема професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання із технічних дисциплін потребує подальшого дослідження як у змістовному, так і в методичному аспектах. Потребує також впровадження ефективних педагогічних технологій у процес навчання, що сприятиме кращому розкриттю змісту та засвоєнню студентами знань і вмінь. Це дасть можливість усунути протиріччя між: сучасними вимогами до вчителя та фактичним